

Vil ministeren forholde sig til den ukrainske liste over udlændinge, som "fremmer" den russiske fortælling, herunder bedes ministeren svare på, om listen efter regeringens opfattelse er udtryk for respekt for ytringsfrihed, demokrati og andre værdier, som ministeren mener, Danmark bør fremme i verden? Mener ministeren, at Danmark fortsat kan begrunde sin støtte til Ukraine med våben og penge med, at Danmark således er med til at støtte demokratiske værdier uden for Danmark? Der henvises til "Ukraine offentliggør liste over udlændinge, som fremmer "russisk fortælling" om krigen i Ukraine, tre danskere figurerer på listen", bragt på www.mreast.dk den 29. juli 2022.

19. august 2022

Taletid: 10 minutter

Indlæg

Tak for spørgsmålet og indkaldelsen til samråd i dag. Putins angrebskrig i Ukraine betyder, at vi i Danmark og Europa ikke længere kan tage vores frihed og sikkerhed for givet. Desinformation, løgn og propaganda er en integreret del af russisk krigsførelse og forsøg på at undergrave sammenholdet i vesten. Som samfund skal vi derfor løbende tage stilling til, hvordan vi svarer igen med respekt for ytringsfriheden og vores grundlæggende demokratiske rettigheder.

[Listen offentliggjort af Center for Bekæmpelse af desinformation]

Center for Bekæmpelse af Desinformation under Ukraines Nationale Sikkerheds- og Forsvarsråd har på sin hjemmeside offentliggjort en ”liste over talere, som promoverer narrativer, der er i overensstemmelse med russisk propaganda”. Listen, der omfattede fire personer med tilknytning til Danmark, er dog ikke længere tilgængelig på hjemmesiden.

Ud over Samrådet i dag har listen har vakt interesse flere steder i dansk presse, hvor den er modtaget med forundring og bekymring. Der rejses forundring over kriterierne for at komme på listen. Og bekymring for, om en sådan liste kan blive brugt til at udskamme og lukke munden på stemmer i debatten, som man ikke er enig med.

Derfor har jeg bedt den danske ambassade i Kyiv om at tage kontakt til de ukrainske myndigheder for at søge afklaring om aktiviteter i Center for Bekæmpelse af Desinformation.

I den sammenhæng vil vi fra dansk side bakke op om bekæmpelse af desinformation, som er et væsentligt element i Ruslands krigsførelse imod Ukraine.

Men vi vil i samme ombæring understrege den danske position: At kampen mod desinformation bør bidrage til at styrke – ikke til at undergrave – demokrati, forsknings- og ytringsfrihed.

Når et svar fra de ukrainske myndigheder foreligger, kommer jeg gerne tilbage til Udenrigsudvalget. Indtil da vil jeg gerne benytte lejligheden til at gøre regeringens politik fuldstændig klar.

[Regeringens tilgang til sagen]

Jeg vil starte med at slå fast, at forsknings- og ytringsfrihed er vigtige demokratiske værdier for den danske regering. Det skal der ikke herske nogen tvivl om.

Dernæst vil jeg minde om, at Ukraine er truet på selve sin eksistens. Putin har sat sig for at ødelægge et helt land, et demokrati, ja faktisk at benægte Ukraines berettigelse overhovedet.

Jeg tror, at de fleste kan forstå, at de vigtige principper godt kan komme under pres i den situation.

Ukraines demokrati er under massivt angreb – udefra. Den ukrainske befolknings valg af en demokratisk vej siden Maidan-oprøret i 2014 har været en torn i øjet på præsident Putin. Rusland har indledt en vanvittig angrebskrig for at standse den udvikling. Men magt er ikke ret. Den russiske præsident skal ikke have lov til at påtvinge den ukrainske befolkning sin styreform.

Ukrainerne kæmper for at opretholde folkerettens basale grundsætninger om suverænitet og territorial integritet: At det er op til ukrainerne selv – og ikke en autokratisk leder af et naboland – at bestemme deres egen fremtid og udenrigspolitiske orientering. Ukraine har valgt sin vej og vil være en del af den europæiske familie.

Det er på den baggrund, at Ukraine har fået status som kandidat til optagelse i EU. En status, som forpligter. Som Ukraines venner og allierede har vi en berettiget forventning om, at europæiske demokratiske værdier, herunder ytrings- og forskningsfrihed, efterleves.

Et velfungerende demokrati opstår ikke fra den ene dag til den anden. Ukraine har med et blomstrende civilsamfund igangsat en positiv og imponerende udvikling. Jeg er stolt af, at Danmark er dybt engageret i den udvikling. Blandt andet med støtte til det nødvendige reformarbejde, som var godt i gang, længe inden Rusland indledte sin brutale invasion d. 24. februar i år.

Og reformarbejdet fortsætter – også nu under yderst vanskelige forhold. Ukrainerne har ikke bøjet sig for præsident Putins erobringskrig men insisteret endnu mere på at ville leve i et demokrati.

[Fremmer støtten til Ukraine demokratiske værdier?]

Til spørgsmålet, om jeg som minister mener, at ”Danmark fortsat kan begrunde sin støtte til Ukraine med våben og penge med, at Danmark således er med til at støtte demokratiske værdier uden for Danmark?” er mit klare svar: ufortrødent ja.

Dansk og international støtte til Ukraine – det være sig med våben, finansielle midler, humanitær bistand og maksimalt internationalt pres på Rusland – er essentielt for at støtte demokratiske værdier i Ukraine, som er blevet en demokratisk frontlinjestat under uforskyldt angreb. Ukrainerne kæmper lige nu og dør i tusindvis for at leve i et frit land og dermed også for vores fælles frihed og sikkerhed.

[Spørgsmål til de ukrainske myndigheder om praksis i desinformations]

Det betyder ikke, at jeg bifalder alt, hvad ukrainske myndigheder i alle sammenhænge foretager sig. På det foreliggende grundlag er det ikke muligt for Udenrigsministeriet at vurdere, hvordan Center for Bekæmpelse af Desinformation har arbejdet med den offentliggjorte liste.

[Hvorfor er bekæmpelse af desinformation komplekst]

Kampen mod Putins desinformation – som også har ramt Danmark og rigsfællesskabet – har både til mål at stoppe de mange absurde påstande og styrke tilliden til vores demokratier, alliancer og institutioner. Vi skal ikke tillade åbenlys propaganda, der forsøger at undergrave vores samfund.

Men vi skal samtidig værne om den kultur, der gennem fri udveksling af ideer og debat, skaber viden og finder løsninger. Vi styrker vores demokrati, når vi besvarer propaganda og desinformation med oplysning og dialog.

Det var mine indledende betragtninger. Jeg håber, at jeg dermed har besvaret spørgsmålet fyldestgørende og gjort regeringens position helt klar. Jeg ser frem til vores yderligere drøftelse.

Tak for ordet.